

Gröna Kvinnor på Nordiskt Forum: kärnkraft och ekonomi ur ett feministiskt perspektiv

Mellan den 12 och 15 juni 2014 genomfördes Nordiskt Forum, ett jämställdhetspolitiskt stormöte, i Malmö. Gröna kvinnor deltog tillsammans med Miljöförbundet Kärnavfallssektariat (Milkas) och var huvudarrangör för två seminarier. Vad har då saker som kärnkraft och ekonomi med jämställdhet att göra? Ewa Larsson, samhällsvetare och ordförande för Gröna kvinnor, framhöll att människor alltid har påverkat varandra, dominanta maktstrukturer har alltid påverkat samhällsattityder. Hon efterlyser en diskussion om värdet av ett samhälle där människor känner sig trygga - sådana värden ingår inte i bruttonationalprodukt. Gröna kvinnor menar att kvinnor och män har olika perspektiv och förespråkar därför en 50/50-fördelning mellan kvinnor och män i alla beslutsfattande organ. Ett annat krav är att nuvarande generation inte ska använda mer av dagens resurser än att det finns kvar så att morgondagens generation kan täcka sina behov.

Kärnkraft och kärnavfall i ett feministiskt perspektiv

Valet av energisystem och produktionen av el påverkar ett samhälles infrastruktur lång tid framöver. Därför anordnade Gröna kvinnor ett seminarium om kärnkraft och kärnavfall, modererat av Vivianne Gunnarsson, ekonom och styrelseledamot i Gröna kvinnor. Finland är ett av de få länder där det byggs och planeras nya kärnreaktorer och dessutom är det land där man har kommit längst vad det gäller ett slutförvar för kärnavfall under jord. Andra länder iakttar hur det går för Finland och några riskerar att följa samma väg. Ulla Klötzer från Kvinnor För Fred i Finland, menar att det faktum att företag och politik påstår sig ha hittat en lösning på slutförvarsproblematiken används som legitimering för byggandet av ny kärnkraft. Argumentationen för ny kärnkraft i Finland har dock svängt på ett intressant sätt. I början sades det att Finland måste bygga ny kärnkraft för att bli av med beroendet av rysk energi. Nu är det ryska bolaget Rosatom som har övertagit både planeringen och en stor del av ägarskapet av det planerade kärnkraftverket Pyhäjoki. Det finns en chans att Rosatom kommer att både bygga och äga reaktorn, samt sälja den producerade elen. Det är ingen hemlighet att Rosatom lyder direkt under ryska staten och att de har en koppling till atomvapen. Argumentet från politiken att vara oberoende av rysk energiförsörjning verkar vara som bortblåst. Ulla Klötzer betonade också att än så länge finns en bestämmelse enligt vilken varje land måste ta hand om sitt eget kärnavfall. Men det är inte säkert att EU i längden kan förbjuda enskilda länder att ta emot andra länders avfall: En av EU:s grundprinciper är ju fri rörlighet av varor och tjänster mellan medlemsländerna. I Sverige finns inga konkreta planer för nya kärnreaktorer, men ansvarigt bolag har liksom Finland kommit ganska långt vad det gäller ett slutförvar. Eva Hallström, klimatstrateg och styrelseledamot Gröna kvinnor, berättade att 1979 beslutades att en lösning för slutförvaring av kärnavfall måste finnas innan en reaktor får byggas. Trots att en färdig lösning fortfarande inte existerar har flera reaktorer byggts sedan dess. Enligt en del officiella källor måste kärnavfallet förvaras säkert, dvs. oåtkomligt, i 100 000 år framåt, i Tyskland talas om 1 miljon år. För att få en uppfattning om hur länge 100 000 år är kan man tänka sig att om vi går 100 000 år bakåt i tiden så var det ungefär då homo sapiens vandrade in till Europa från sitt afrikanska ursprung. Det är helt omöjligt för någon att garantera att ett slutförvar håller så länge in i framtiden, det är faktiskt direkt korkat, säger Ewa Larsson. På frågan från publiken om vilka energikällor vi kan använda för att ersätta kärnkraften svarade panelen att vi har stora resurser av sol, vind och vatten som vi bör satsa på. Om vi dessutom gör energibesparingar och slutar exportera el, vilket vi för nuvarande gör, klara vi oss utan kärnkraft, menar Gröna kvinnor.

Kvinnors röst i en hållbar värld

Seminariet om feministisk ekonomi hade huvudbudskapet att tillväxt inte bara får mätas kortsiktigt och ekonomiskt. Ewa Larsson rapporterade från WTO:s ministermöte i december. WTO:s huvuduppgift är att eliminera marknadsstörande mekanismer och underlätta tullar. WTO arbetar helt utanför FN, och saknar helt genusperspektiv, Ewa Larsson menar att WTO kan vara ett verktyg för en bra utveckling, om organisationen erkänner vilka som är de i nuläget verkligt marknadshämmande mekanismerna: att kvinnor hålls utanför marknaden, att "klimatet löper amok" och att jorden förgiftas och utarmas. Ewa Larsson lyfte också frågan om det aktuella TTIP-avtalet, Transatlantic Trade and Investment Partnership. Det är kan bli ett regionalt frihandelsavtal mellan EU och USA, som det nya EU-parlamentet ska besluta om. Om det går igenom i sin helhet skapar det världens största frihandelszon. Det marknadsförs med att detta skulle öka BNP i EU med 0,5 procent, vilket skulle komma svenska familjer tillgodo. Gröna kvinnor, liksom andra miljöorganisationer, menar dock att BNP har mycket lite med välfärd att göra. Detta TTIP-avtal syftar främst till att se till att samma regler ska gälla i EU och USA, och eftersom miljölagstiftningen i USA är mindre sträng än i EU så kan det göra att EU tvingas göra avkall på nuvarande miljö- och hälsoskydds krav. Miljöaktivister, Gröna kvinnor och gröna politiker kräver en transparens kring detta. Att det krävs andra välfärds mått än enbart ekonomisk tillväxt framhölls även av Kirsti Kolthoff, före detta ordföranden för European Women's Lobby. EWL består av 2500 kvinnoorganisationer i EU. De har framhållit att tillväxt inte bara får mätas ekonomiskt och de efterlyser ett kvinnligt perspektiv i bl.a. frihandelsavtal. Seminariet avrundades med en diskussionsrunda ledd av Susanne Wise, medlemsansvarig Gröna kvinnor.

Hur får vi genomslag i Europa för att sociala, ekologiska och jämställda värden ska tillmätas samma värde som de ekonomiska? Det finns många bra initiativ, men det kvarstår mycket att göra, hälsar Ingrid Ranke, kulturgeograf och Gröna kvinnor Värmland.

Gröna kvinnor är en partipolitiskt fristående kvinnoorganisation som jobbar för jämställd och hållbar utveckling. www.gronakvinnor.se och på Facebook